

Agenda

Natuurpunt

Zondag 3 oktober

Europese vogelkijkdag. Vertrek vanaf parkeerterrein 'De Luysen', Maria-hofstraat Bree-Beek, om 14.00 u.

Zondag 10 oktober

Week van het Bos. Vertrek vanaf Brandweertoren Kolisbos, Torenstraat te Neerpelt om 14.00 u. Tot 17.00 u.

Zaterdag 20 november

Dag van de natuur

- St.-Martensheide en De Luysen
Vertrek vanaf de kerk van Beek om 8.15 u. Tot 11.45 u.
- Hageven. Vertrek vanaf bezoekerscentrum De Wulp Neerpelt om 9.00 u. Tot 12.00 u.

Zondag 12 december

Winterwandeling Militair Domein Hechtel. Vertrek vanaf Bezoekerscentrum De Wulp 011 - 80 26 77: om 9.00 u. Tot 17.00 u.

NMC De IJzeren Man

Tot en met 31 oktober

Tentoonstelling Natuur is wikken en wegen (NMC)

Zondagmiddag 10 oktober

Landschap Doedag GroenHuis op dagcamping Houtsberg in Nederweert-Eind. Informatiestands, activiteiten en excursies, óók voor kinderen.

Zondag 17 oktober

Voorlichtingsbijeenkomst over landschapsonderhoud (NMC) van 14.00-16.00 u. Harry Vossen van de werkgroep VENEL van IVN Weert e.o. zal aan de hand van dia's het nodige vertellen. Deze groep biedt hulp bij het herstellen of onderhouden van kleine landschapselementen. Ook krijgt u informatie over de landelijke Natuurwerkdag van 6 november.

1 november t/m 31 januari

Tentoonstelling Het beste paard van stal (NMC).

Zondag 21 november

Excursie Smeethof Bocholt. Thema: Kempen~Broek. Vertrek 13.00 u. Station NS parkeerterrein Weert, ter hoogte van kruising Parallelweg/Driesveldlaan.

Zondag 26 december

Excursie Weerterbos, In de Vloed. Thema: Natuurontwikkeling. Vertrek 13.00 u. Station NS parkeerterrein Weert, beschrijving zie hierboven.

Actief in de natuur

Zin om bomen te knotten, wandelpaden in orde te maken of gras te maaien? Binnenkort zijn de landelijke natuurwerkdagen!

In Nederland wordt op zaterdag 6 november de Natuurwerkdag gehouden.

Op www.natuurwerkdag.nl vindt u alle informatie over de 200 locaties door het hele land. Op 20 november wordt in België de Dag van de Natuur gehouden. Voor meer informatie zie www.natuurpunt.be

Meer morzeikers

Wist u dat een fis een bunzing is en een klamper een dagroefvogel? Dat een pisploem een paardbloem is en een mulder hetzelfde is als een meikever? De redactie is op zoek naar nog meer mooie dialectwoorden van planten- en diernamen uit onze grensstreek. Mail ze naar: info@vantiggelencommunicatie.nl of een van de redactieleden.

Zjiers = huismus (Noord-Limburg)

Kaker = kauw (Peer)

Kwakvors = kikker (Noord-Limburg)

Geuvi = riviergrondel (Noord-Limburg)

Sprokskes = larve van kokerjuffers (Noord-Limburg)

Juut = pos (vis) (Noord-Limburg, Overpelt)

Schieter = alver (vis) (Noord-Limburg)

Rozemiekes = seringén (Peer)

Proef de natte Kempen

In de bezoekerscentra van Natuurpunt is sinds kort een Belgisch streekbier verkrijgbaar, dat gebrouwen is in opdracht van Natuurpunt.

De naam van dit Kempisch volmoutbier is Gageleer. Het heeft de kenmerkende smaak van gagel, een kruidachtig gewas uit de vochtige heidebiotopen. Zie ook www.gageleer.be

Vlonderpad in De Krang

Natuurmonumenten is bezig met de aanleg van een vlonderpad in natuurgebied De Krang bij Weert. Het vlonderpad wordt gemaakt van onbewerkt acaciahout. Deze bomen komen uit een duurzaam beheerd bos in Hongarije. Via een aftakking van de paden komt u bij het vogelkijkscherm, waar u in alle rust kunt kijken naar vogels.

Openingstijden

Bezoekerscentrum De Wulp

Tussenstraat 10, B-3910 Neerpelt, België, telefoon (+32) 011 - 80 26 77, e-mail: dewulp@skynet.be, www.dewulp.tk
Iedere zaterdag en zondag open van 14.00 tot 18.00 uur. Voor groepen na afspraak van dinsdag tot en met vrijdag.

NMC De IJzeren Man

Geurtsvenweg 4, 6006 SN Weert, Nederland, telefoon (+31) 0495 - 52 48 93, e-mail: t.vandenberkmortel@natuurmonumenten.nl www.natuurmonumenten.nl
In de zomertijd geopend van dinsdag tot en met zondag tussen 13.00 en 17.00 uur en in de wintertijd tussen 13.00 en 16.00 uur.

Colofon

Wulpenvlucht is een gezamenlijke kwartaaluitgave van Natuurpunt vzw en Vereniging Natuurmonumenten. Het wordt gratis verspreid onder geïnteresseerden. Voor een abonnement kunt u bellen naar (035) 655 99 11 (Nederland, Natuurmonumenten) of naar (011) 80 26 77 (België, Bezoekerscentrum De Wulp).

Redactie

Theo van den Berkmortel, Ghis Palmans, Nicoline van Tiggelen

Eindredactie + v.u.

Van Tiggelen Tekst & Communicatie, Oirschot

Opmaak

Ster design BNO, Eindhoven

Drukwerk

Drukkerij van Drunen, Eindhoven

Wulpenvlucht

Driemaandelijke nieuwsbrief over natuurgebieden van Natuurpunt en de Vereniging Natuurmonumenten rondom Bezoekerscentrum De Wulp.

Nummer 19
oktober
november
december 2004

In dit nummer
Pagina 2
Jong geleerd is oud
gedaan

Pagina 3
Een woordje met...
Frank Ramaekers

Pagina 4
Proef de natte
Kempen

Vlonderpad in De
Krang

Actief in de natuur

Meer morzeikers

Agenda

natuurpunt

Redactieadres
Voor België:
Tussenstraat 10
3910 Neerpelt
Voor Nederland:
Postbus 10308
6000 GH Weert

Wulpenvlucht wordt gedrukt
op minder milieubelastend
papier.

Afgiftekantoor 3920
Lommel 1 P209049

Turfven: van vispoel naar vogelparadijs

Een beetje verscholen achter een brede kraag riet en wilgen ligt het Turfven in natuurreserveaat Het Hageven. Door deze verborgen ligging was het in het verleden een ideale plaats voor vissers om in alle rust een hengeltje uit te werpen. Vissen mag nu alleen nog door de reiger en de ijsvogel.

Eind 2003 werd Natuurpunt Neerpelt eigenaar van het bijna 2 hectare grote perceel tussen het Hageven in Neerpelt en de Buitenheide in Achel. Het voorste deel van de waterpartij is in de jaren zeventig ontstaan door ontginningswerken voor het gele zand, dat als vulgrond werd gebruikt voor een industrieterrein. In ruil hiervoor zou de aannemer de sliblaag uit het ven verwijderen en daarmee de nieuwe put dempen. Gelukkig wist Hubert Lehaen, de huidige conservator, de werkzaamheden stil te leggen en het ven te sparen. In het ven ontspringt een beekje dat later uitmondt in de Dommel. "Vroeger broedde hier de

Vogels krijgen hun paradijs weer terug. (foto's Ghis Palmans)

roerdomp", vertelt Lehaen. "Als de rietkraag wordt verjongd en de lichtinval vergroot kan worden, zal het ven zich helemaal herstellen. Binnen een paar jaar is dit weer een vogelparadijs." De hooilandjes rond het ven herbergen een heleboel insecten, waaronder libellen. De boomvalk uit het aangrenzende bos komt daarom regelmatig rond het ven jagen.

Met het Regionaal Landschap Lage Kempen is een plan uitgewerkt om het gebied ten oosten van de Dommel te ontsluiten. Oude veldwegen worden in ere hersteld en opgenomen in een wandelroute. De eco-picknickplaats in het Turfven, bestaande uit halve boom-

stammen omringd door takkenwallen, is in deze route een ideale rustplaats. In de randbegroeiing van het ven wordt een vogelkijkwand geïntegreerd zodat het kijkplezier van de wandelaars en de rust van de vogels gegarandeerd blijven. Deze werkzaamheden starten dit najaar en zijn klaar tegen de tijd dat de vogels in het voorjaar terugkomen.

Het Turfven is vrij toegankelijk en te bereiken via de weg van Grote Heide centrum (Neerpelt) naar Borkel en Schaft (Stenen Brug). De voorlopige route van het Grote Heide pad is verkrijgbaar in het Bezoekerscentrum De Wulp. De wandelfolder verschijnt in het voorjaar.

Natuurbeleving en afvalpreventie in oude kloostertuin

Jong geleerd is oud gedaan

Natuurbeleving buiten de schoolmuren. (foto Ghis Palmans)

Kinderen dichterbij de natuur brengen, waarbij het vanzelfsprekend is dat er een kikker in het water plonst of een sprinkhaan voor hun voeten wegspringt. Met dit uitgangspunt werd een Kloostertuin in Sint-Huibrechts Lille ingericht voor de kinderen van de basisschool.

Na het vertrek van de laatste kloostersusters werden de eigendommen van het voormalige klooster van Sint-Huibrechts Lille (Neerpelt) overgedragen aan het bestuur van de basisschool. De gebouwen zouden een nieuwe functie krijgen als secretariaat en vergaderruimten, maar voor de achterliggende tuin was er nog geen bestemming. Gelukkig had directeur Eddy Leunen niet de bedoeling om de speelplaats nog verder uit te breiden. Hij vond dat de kinderen mochten wroeten in de aarde om zelf groente te kweken en dat ze het weer moesten kunnen volgen met een eigen weerstation.

Ideeën

Directeur Leunen wendde zich tot Albert Smeets van Natuurpunt Neerpelt om te informeren naar de mogelijkheden. Vanaf dat moment

ging de bal aan het rollen. De ideeën en wensen van de leerkrachten en kinderen werden in kaart gebracht en met de ervaringen van de natuurgidsen kreeg het plan van een onderhoudsvriendelijke natuurtuin een steeds duidelijker beeld. Dankzij de financiële steun van de provincie Limburg en de Regionale Milieuzorg kon het project uitgevoerd worden. In april werd de eerste spade in de grond gestoken. Vrijwilligers van Natuurpunt, de medewerkers van de Wulp (AGM-project*), de oudervereniging, de leerkrachten en leerlingen hebben samen meer dan duizend uren gewerkt om het plan daadwerkelijk uit te voeren.

Inrichting

In de tuin bepalen twee thema's de inrichting: natuurbeleving en afvalpreventie. In een grote vijver van 100 m² kunnen de kinderen het leven in het water bestuderen. Een vlechtwand, doornstruiken en prikkelende planten voorkomen dat onvoorzichtige leerlingen in het diepe gedeelte van de vijver kunnen sukkelen. Rondom de vijver ligt een bloemenweide waar insecten zich thuis voelen. Samen met de bijenwand zal het respect voor

vieze of griezelige beestjes groeien. De zwarte roodstaart is de houtstapel al komen inspecteren om er een nest in te maken. Om te voorkomen dat er ballen in de tuin belanden, zijn knotwilgen als natuurlijk scherm aangeplant. En de openluchtlessen gaan door in de weerbestendige buitenklas, weg van de duffe klaslokalen. De moestuintjes zijn ingezaaid met radijsjes, pompoenen en zonnebloemen die door de kinderen van de eerste graad (vergelijkbaar met groep 3 en 4 in Nederland) worden verzorgd. Onkruid en groenresten worden in een composthoek verwerkt tot meststof voor de tuintjes. Met het snoeihout leren de leerlingen decoratieve vlechtwanden maken. De resten van de keuken en de broodmaaltijden belanden in de kippenren, waar de kleuters iedere dag verse eieren mogen rapen.

* AGM betekent Alternatieve Gerechtigkeide Maatregelen

Geïnteresseerd? Maak een afspraak met de schooldirecteur, Eddy Leunen, voor een bezoek: (0032) 011/ 64 57 82 of (0032) 0476/49 77 20.

Een woordje met... Frank Raemakers

Hij raakt maar niet uitgekeken op de vormenrijkdom in het insectenrijk. Voorheen was hij werkzaam als leerkracht in het basisonderwijs,

nu komt hij tijd te kort om het vrijwilligerswerk 'inventariseren van insecten' in de regio Weert te kunnen uitvoeren.

"Zwervend door het insectenrijk"

"Gelukkig houden terreinbeherende organisaties als Limburgs Landschap en Natuurmonumenten in toenemende mate rekening met de onderzoeksresultaten die ik voor hen verricht. Ik geef adviezen als het gaat om bepaalde aandachtsoorten. In het Weeterbos bijvoorbeeld moet voorzichtig worden omgesprongen met diverse soorten wilgen, omdat de grote weerschijnvlinder er haar eitjes op afzet, en deze vlinder is toch uiterst zeldzaam in ons land." Aan het woord is Frank Raemakers. "Sommige mensen vinden dat ik er maar een opmerkelijke hobby op na houd, maar de wereld van de insecten blijft een ontdekkingsreis."

Insecten zijn nuttig

"Veel planten zijn voor hun voortplanting van insecten afhankelijk. Tijdens hun korte verblijf op een bloem zorgen hommels, bijen, vlin- ders en andere insecten voor de overdracht van stuifmeel. Alleen als dat gebeurt, kan de plant vrucht gaan zetten en zaad produceren. Omgekeerd kunnen planten insecten helpen bij hun voortplanting, als waardplant voor hun larven of als nestelplaats. Sommige bijtjes wonen bijvoorbeeld in holle stengels. Wanneer er veel verschillende planten in een natuurgebied staan is de kans groot dat een bepaald

Raemakers: ... insectenwereld blijft boeiend ...

insect vindt wat het absoluut nodig heeft. Zo heeft het spiegeldikkopje hennengras of pijpenstrootje nodig, en het oranjetipje de pinksterbloem. Het plantje zandblauwtje is onlosmakelijk verbonden met een heel klein snuitkevertje. Plantje uitgeroeid, kevertje uitgeroeid! Het boeit mij steeds weer, om te ontdekken hoe belangrijk een dergelijke combinatie van flora en fauna is."

Rijkdom

"De omgeving van Weert is nog erg rijk en kent een enorme afwisseling: stuifzand, moeras, heide, droger bos, natter bos, loofhout, naaldhout, struweel, hooilandjes, mooie bosranden. Van alles wat. De huidige aandacht voor bosrandenbeheer is van erg groot belang voor insecten. Zeer insectenrijk zijn vaak ook

populierenopstanden, die meestal erg kruidenrijk zijn, zoals in het Heijkersbroek in de directe omgeving van de Krang".

Achteruitgang door ontginning

"Vanaf mijn kindertijd kom ik vooral in het Weeterbos. Door slo- ten en greppels te graven, is in het verleden geprobeerd het bos te ontwateren en te ontginnen voor boerengebruik of om productiebos aan te planten. De flora en fauna kwamen steeds meer in de verdrukking. Slechts op enkele plekken wordt een tipje van de sluier opgelicht welke planten er vroeger hebben gegroeid, en daarmee een doorkijk geboden naar hoe het gebied er weer uit kan zien als er herstelmaatregelen uitgevoerd worden. De huidige maatregelen van het Limburgs Landschap om het vernattingsproces in gang te zetten heeft al leuke resultaten opgeleverd. Het Weeterbos is toch wel een van mijn favoriete natuurgebieden in de omgeving, al zijn enkele heel kleine juweeltjes me nog liever."

Meer afstemming

"Gek genoeg blijft mijn inventarisatiewerk beperkt tot de lands- en provinciegrens. Dit heeft ook te maken met het meewerken aan de realisatie van bepaalde kaartatlassen; die beperken zich ook tot deze grenzen. Een wens die ik wel wil uitspreken voor de toekomst is dat er door het grensoverschrijdend landschap Kempen~Broek meer contacten en afstemming gaan komen tussen inventariseerders onderling".

Frank Raemakers zou graag Joost Dewyspelaere, hoofd natuurbeheer Natuurpunt, willen aanwijzen voor het volgende interview.

Het snuitkevertje. (foto Marc De Clerck)